

SLOVENŠČINA , 8. a/1; 20. 5. 2020–22. 5. 2020

Pozdravljeni, učenke in učenci 8. a/1!

Glede na vaše odzive ste dobro razumeli podredno zložene povedi. Pričakujem, da ste povzetke in primere napisali v zvezek in svoje primere tudi. Ponavljajte snov, le tako boste naučeno ohranili pred pozabo. Bliža se tudi ustno ocenjevanje znanja, ki ga bomo opravili preko spletne povezave in gesla, če bomo še delali od doma, sicer pa v šoli.

Kako pa vam gre učenje pri zgodovini? Ste že obravnavali kmečke upore?

Anton Aškerc, slovenski realistični pesnik, pisatelj, duhovnik in arhivist, rojen v Globokem pri Rimskih Toplicah leta 1856, je kot duhovnik služboval po raznih krajih Štajerske. Zaradi sporov s cerkvenimi dostojanstveniki je po 17 letih zaprosil za upokožitev, nastopil službo ljubljanskega arhivarja in jo opravljal do svoje smrti leta 1912.

V času Aškerčevega službovanja na Štajerskem je bilo čutiti velik nemški pritisk na Slovence in Aškerc se je kot napreden izobraženec boril za narodne pravice Slovencev.

V svojem življenju je mnogo potoval po Evropi, Mali Aziji in Egiptu. Potovanja so mu širila obzorja; proučeval je muslimansko sveto pismo, koran, in različne orientalske vere.

Anton Aškerc je najboljši slovenski **epski pesnik**. Snov za pisanje je zajemal iz ljudskih pripovedk, slovenske in slovanske zgodovine, družbenih razmer, popotnih vtisov in razmišljanj o svobodi pesniškega ustvarjanja. Prve pesmi je izdal pod psevdonimom *Gorazd*. Izpod njegovega peresa so nastale **pesniške zbirke**: Balade in romance, Lirske in epske poezije, **epske pesnitve**: Zlatorog, Primož Trubar, Poslednji Celjan, **drame** in **potopisi**: Izlet v Carigrad, Dva izleta na Rusko.

V slovenski zgodovini je Aškerca najbolj zanimalo obdobje fevdalizma.

Venec balad **Stara pravda** obsega 10 balad. V drugem delu pripoveduje pesnik o slovensko-hrvaškem kmečkem uporu leta 1573.

V berilu preberi pesem iz cikla Stara pravda.

»Novi svet iz besed 8«, str.132–135, Anton Aškerc: »Kronanje v Zagrebu«

Kateri del te pesmi je nate naredil najmočnejši vtis?

Da boš bolje razumel izraze v pesmi, preberi razlago pojmov v Stvarnih navodilih in znova preberi Kronanje v Zagrebu. Zdaj že jasneje vidiš dogajanje po slovensko-hrvaškem kmečkem uporu.

Kaj se je dogajalo na Markovem trgu sredi Zagreba? Kako so se oglašali zagrebški zvonovi in zakaj? Kaj pomeni kronanje z žarečo krono? Kdo so, ki ga bodo kronali? Kakšno je njihovo vedenje? Kdo je Matija Gubec? Zakaj mu sodijo? Kako ljudstvo spremlja neverjeten dogodek? Kakšno je vzdušje in katere so Gubčeve besede pred ključnim dejanjem? Kako jih izgovori, kaj pomenijo in komu so namenjene?

Pesem preberi še enkrat, tokrat bolj doživeto. Poišči, katera pesniška sredstva je uporabil Aškerc, da bi slikovito upesnil dejanje upora – kruto maščevanje plemiške gospode nad vodjem kmečkega upora Matijo Gubcem.

Kakšne vrste pesem je Kronanje v Zagrebu? Utemelji s primeri. Poznaš še kakšno pesem te vrste?

Besedilo pesmi lahko prebereš, kolikorkrat jo še želiš.

Ko dobro razumeš vsebino pesmi, jo ustno obnovi.

Pisno odgovori na vprašanja Dejavnosti po branju na list literarne mape. Piši čitljivo in pravopisno ustrezno.

Preberi še Literarnoteoretične definicije, reši naloge in zapiši odgovore.

O kmečkih uporih si preberi tudi v knjigah, če jih imaš doma, in na spletu.

Poišči dodatne podatke o Antonu Aškercu. Napiši miselni vzorec.

Ponovi, česa si se naučil v teh urah.

Izvedel si, da je **Kronanje v Zagrebu** zadnja od desetih pesmi v vencu balad **Stara pravda**.

Opeva **trpljenje slovenskih in hrvaških kmetov ter upor proti plemiški gospodi**. Pesnik

Anton Aškerc je v njej predstavil **sklepno dejanje**, kruto maščevanje gospode nad vodjem

upora **Matijo Gubcem**. Pesem je **pripovedna** ali **epska**, kar pomeni, da je **v ospredju**

dogajanje, ki je določeno s časom in prostorom; lahko ga povežemo v zaokroženo zgodbo.

Obveščaj me o svojem delu; kako ti gre in če rabiš pomoč.

Uspešno delo in lep pozdrav!

Milena Herblan Gostiša